

ΟΙ ΘΕΟΚΗΡΥΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΒΑΡΝΑΒΑΣ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟΝ

**Τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῆς
Μητροπόλεως Πάφου κ. ΤΥΧΙΚΟΥ ΒΡΥΩΝΗ.**

Ἡ καθιέρωση τῆς σημερινῆς ἑορτῆς καί μνήμης μᾶς ἐπιβάλλει νά ἀναφερθοῦμε καί νά μιλήσουμε ἀφενός μὲν γιά τήν ἀγιότητα καί τό μεγαλεῖο τῶν ἀποστόλων πού πέρασαν ἀπό ἐδῶ καί ἀφετέρου γιά τό κύρος καί τήν προσφορά τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας. Ὅχι τόσο γιά νά τιμήσουμε τούς ἀγίους ἀποστόλους Παῦλο καί Βαρνάβα, γιατί αὐτοί τιμῶνται ἐπάξια ἀπό τό Θεό, ἀλλά γιά νά θυμηθοῦμε τό ἔργο καί τήν προσφορά τους, ἀκόμη δέ περισσότερο τό χρέος μας ἀπέναντί τους, ἔτσι ὥστε νά ἀντλήσουμε ἀπό αὐτούς τό φῶς, γιά νά πορευτοῦμε στό παρόν καί στό μέλλον. Νά δοῦμε ἀκόμη τή δισχιλιόχρονη πορεία μας μέσα στό φῶς πού χαρίζει ὁ Χριστιανισμός καί ἡ Ὁρθοδοξία καί αὐτή νά ἀκολουθήσουμε, νά συνεχίσουμε καί νά ἐπαυξήσουμε.

Ὁ Χριστός μετά τήν ἀνάστασή Του εἶπε: «Πορευθέντες εἰς τόν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τό εὐαγγέλιον» (Μάρκ. 16, 15)· ὅμως οἱ ἀπόστολοι δέν τό εἶχαν κατανοήσει ἢ καλύτερα δίσταζαν ἀρχικά νά τό πράξουν. Ἡ πρώτη ἀρχή ἐγίνε μέ τό διωγμό ἐπὶ Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος, πού συντελέστηκε τό 34 μ.Χ. Ἦταν ὁ πρῶτος διωγμός τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, διωγμός πού θά θεωρηθεῖ ἀργότερα ὡς εὐλογία γιά τήν Ἐκκλησία, ἀφοῦ μέ αὐτόν σκορπίστηκαν οἱ χριστιανοί μέ ἀποτέλεσμα νά μεταφέρουν τό εὐαγγέλιο καί ἐκτός τῶν ὁρίων τῶν Ἱεροσολύμων, μέχρι καί τήν

Κύπρο (Πράξ. 11, 19). Παρόλ' αὐτά, ὅμως, ἀκόμα καί μετά τό διωγμό αὐτό, τό κήρυγμα περί τοῦ Χριστοῦ διαδιδόταν ἀνάμεσα στούς Ἰουδαίους καί Ἰουδαῖζοντες.

Τό εὐαγγέλιο κινδύνευε νά μείνει στά στενά ὅρια τῶν Ἰουδαίων ὡς μία αἵρεση τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καί στά στενά γεωγραφικά ὅρια τῆς Παλαιστίνης, ἄν δέν ἦταν ὁ Παῦλος καί ὁ Βαρνάβας νά περάσουν τό μήνυμα πρός τά ἔξω ἀνά τήν οἰκουμένη. Ἦταν ἀναγκαῖο φυσικά πρῶτα νά κηρύξουν στούς Ἰουδαίους, καί αὐτό ἔπρατταν στήν ἀρχή. Ἐπειδή, ὅμως, αὐτοί δέν ἀποδέχθηκαν στό σύνολό τους τό λόγο τοῦ Θεοῦ, οἱ ἀπόστολοι στράφηκαν καί πρός τά ἔθνη.

Μόλις τό 45 μ.Χ. μετά ἀπό ὑπόδειξη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, μέ προσευχή καί νηστεία (Πράξ. 13, 2-3), ἀπεστάλησαν οἱ ἀπόστολοι Παῦλος καί Βαρνάβας, οἱ ὁποῖοι ἀφίχθηκαν στή Σαλαμίνα τῆς Κύπρου καί κατέληξαν στήν Πάφο, πρωτεύουσα τότε τοῦ νησιοῦ. Αὐτή ἦταν καί ἡ ἐπίσημη ἑναρξη τοῦ κηρύγματος στό νησί καί ἡ ἰδρυση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ἔχει ἰδιαίτερη σπουδαιότητα τό ὅτι τά χῶματα, πού πατοῦμε ἐμεῖς σήμερα, τά βάδισαν οἱ ἀπόστολοι καί τά ἀγίασαν μέ τήν παρουσία τους. Ἰδιαίτερη σημασία ἔχει, ἐπίσης, τό γεγονός, ὅτι ἡ Κύπρος ἦταν καί ὁ πρῶτος σταθμός τους, πρᾶγμα πού συνετέλεσε στό νά ἀναγνωριστεῖ ἀπό πολύ νωρίς ἡ Ἐκκλησία μας ὡς αὐτοκέφαλη καί ἰσάξια ἀνάμεσα σέ ἄλλες πολυάριθμες, πού θά ἰδρύνονταν στή συνέχεια.

Τό κήρυγμα τῶν ἀποστόλων στήν Κύπρο ἦταν σταθμός γιά τήν Ἱστορία τῆς Χριστιανοσύνης. Ἀφενός μέν γιατί ἡ Ἐκκλησία μας κατέστη ἀνά τούς αἰῶνες ἡ πνευματική ζύμη - καί αὐτή εἶναι ἡ ἀποστολή της ἀκόμη καί σήμερα στήν Ἐνωμένη Εὐρώπη - καί ἀφετέρου ἐδῶ ἔγιναν οἱ ζυμώσεις ἐκεῖνες γιά νά ἐξέλθει, ἐπιτέλους, τό κήρυγμα καί ἐκτός τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καί νά εὐαγγελιστοῦν ἔτσι ὅλα τά ἔθνη. Ἐδῶ, καί συγκεκριμένα στόν χώρο τοῦτο τῆς Πάφου, πραγματοποιήθηκε ἡ σύγκρουση, ἀλλά καί ἡ νίκη τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔναντι τῆς εἰδωλολατρίας καί τῆς μαγείας μέ

ἐκπρόσωπό της τόν μάγο Ἑλύμα. Ἐδῶ ὁ Σαῦλος, πού αὐτό ἦταν τό ὄνομα τοῦ Παύλου ὡς τώρα, μετονομάζεται Παῦλος καί παίρνει ἐνεργὸ δράση γιὰ τὴ διάδοση τοῦ εὐαγγελίου στὰ ἔθνη. Ὁ δὲ Ρωμαῖος Ἀνθύπατος Σέργιος Παῦλος μεταφέρει τό μήνυμα τοῦ εὐαγγελίου στήν καρδιά τῆς Εὐρώπης.

Ἡ νεοϊδρυθεῖσα τώρα Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καί στερεωθεῖσα μέ τὴ δεύτερη ἔλευση τῶν ἀποστόλων Βαρνάβα καί Μάρκου, ἔχει νά δώσει καρπὸν στό Θεό ἑκατονταπλασίονα. Τί νά πεῖ κανεῖς γιὰ τὴ συμβολή της στίς τοπικές καί οἰκουμενικές συνόδους, ὅταν ἡ Ἐκκλησία μαστιζόταν ἀπό τίς αἱρέσεις; Ἡ νά ἀπαριθμήσει τοὺς ἁγίους, πού ἔχει ἀναδείξει κατὰ καιροῦς, μιὰ παράδοση πού φτάνει μέχρι τίς μέρες μας;

Πρίν, ὅμως, ἀναφερθοῦμε στή δράση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἀνά τοὺς αἰῶνες καί στήν προοπτική της στό μέλλον, θά ἦταν πρώτιστα ὀρθό νά ἀναφερθοῦμε στά πρόσωπα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα πέρασαν ἀπό αὐτόν ἐδῶ τόν τόπο. Τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα, στὰ ὁποῖα ὀφείλουμε τὴν ἐλευθερία μας ἀπὸ τὴν πλάνη τοῦ σκότους καί τῶν εἰδώλων.

Πρῶτος καί κορυφαῖος στή σειρά τῶν ἀποστόλων εἶναι ἀναμφισβήτητα ὁ Παῦλος. Ἕνας πρώην διώκτης τῶν Χριστιανῶν γίνεται τώρα διαπρύσιος κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου, ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς («Πράξ. 1, 8). Καθοριστικῆς σημασίας σταθμοὶ τῆς ζωῆς τοῦ Παύλου ἦταν ἡ κλήση του στό ἀποστολικό ἀξίωμα ἀπὸ τόν ἴδιο τόν Χριστό. Τόν ἐπέλεξε ὁ Θεός, γιὰ δύο λόγους: Πρῶτα γιατί γνώριζε τὴν καρδιά καί τὴν καλὴ προαίρεσή του καί ὅτι ὅσα ἔπραττε ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν πρίν ἀπὸ τὴν κλήση του ἦταν ἀπὸ ἔλλειψη θεογνωσίας καί δέν εἶχε γνώση περὶ τῆς ἀληθείας. Δεύτερον γιατί συνδύαζε ἄριστα τρία ἐξωτερικά προτερήματα: εἶχε Ἑβραϊκὴ καταγωγή, Ἑλληνικὴ παιδεία καί τέλος ἦταν Ρωμαῖος πολίτης. Προτερήματα πού τοῦ ἔδιναν τὴν εὐχέρεια νά μεταφέρει τό κήρυγμα παντοῦ. Ἔτσι καί στήν Πάφο ἦταν μιὰ ἀκόμα καθοριστικῆς σημασίας στιγμή, ὅχι μόνο γιὰ τόν ἴδιο, ἀλλὰ καί γιὰ τὴν οἰκουμένη ὁλόκληρη, τό νά στραφεῖ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ

καί πρὸς τὰ ἔθνη.

Στὴν Πάφο ὁ Παῦλος παίρνει θέση στὰ διλήμματα: Χριστός - Νόμος, ἄνοιγμα στὰ ἔθνη - περιορισμός στὸν Ἰουδαϊσμό, μέ ἐπιλογή φυσικά τοῦ πρώτου καί στίς δύο περιπτώσεις. Ἡ σπουδαιότητα τῆς παρουσίας του στὴν Πάφο φαίνεται καί ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ὀνόματός του, ἀπὸ Σαούλ - Σαῦλος σέ Παῦλος (Πράξ. 13, 9).

Ὁ Παῦλος θεωρεῖται ἰδρυτὴς τῶν περισσότερων Ἐκκλησιῶν τῆς Εὐρώπης. Ἐπίσης τό ἓνα τρίτο τῆς Καινῆς Διαθήκης ἔχει γραφεῖ ἀπὸ αὐτόν. Μόχθησε ὅσο κανεῖς ἄλλος γιὰ τὴ διάδοση τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος, γιὰ τὴν ἰδρυση καί στερέωση τῶν Ἐκκλησιῶν. Καί γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ὅταν ἔμαθε, ὅτι δέν ὑπῆρχε κανεῖς ἀπόστολος στό νησί, ἔστειλε δύο μαθητές του νά βοηθήσουν στό κήρυγμα, δείχνοντας ἔτσι τὴ μέριμνά του γιὰ τίς Ἐκκλησίες, πού ἰδρύει. Καί ὅλα αὐτά, ἔχοντας τὸν «σκόλοπα τῆς σαρκός» (Β΄ Κορ. 12, 7), ἀλλὰ καί ἐργαζόταν παράλληλα μέ τό κήρυγμα καί ὡς σκηνοποιός, προσέχοντας ἔτσι «εἰς τό μή ἐπιβαρῆσαι» (Α΄ Θεσ. 2, 9) κανένα. Τέλος θυσιάζει τὴ ζωὴ του γιὰ τὸν Χριστό καί τὴν Ἐκκλησία, μαρτυρώντας ἐπὶ τοῦ Νέρωνος στή Ρώμη.

Τῶν ἐβδομήκοντα πρῶτος καί τῶν δώδεκα ἰσοστάσιος ἦταν ὁ Βαρνάβας, πού θεωρεῖται καί ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ἀρχικά ὀνομαζόταν Ἰωσήφ ἢ Ἰωσῆς καί οἱ πρῶτοι Χριστιανοί τὸν ὀνόμασαν Βαρνάβαν, υἱὸν παρακλήσεως - παρηγοριᾶς δηλαδή. Ἦταν Λευίτης στό γένος καί τό ἀξίωμα (Πράξ. 4, 36), Κύπριος δέ στὴν καταγωγή, ἐπιβάλλει τὴν Κύπρο ὡς τὸν πρῶτο σταθμό τῆς πρώτης ἀποστολικῆς περιοδείας. Στίς Πράξεις Ἀποστόλων ἀρχικά προτάσσεται τό ὄνομα τοῦ Βαρνάβα καί ἔπειτα τοῦ Παύλου, τονίζοντας ἔτσι τὴ διάκριση τοῦ Βαρνάβα καί ἀναγνώριση τῆς προσφορᾶς του στὴν πρώτη Ἐκκλησία. Ὁ Βαρνάβας ἦταν αὐτός, πού μετέφερε τό κέντρο δράσης ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα στὴν Ἀντιόχεια, καθιστώντας τὴν ἔτσι τό κέντρο τῶν ἐξ ἔθνων Χριστιανῶν. Τὸν βλέπουμε, ἐπίσης, στὰ Λύστρα νά

τόν καλοῦν Δίαν, δείχνοντας ἔτσι τήν ἀξιοπρέπεια καί τήν ἐπιβλητικότητα πού ἐξέπεμπε τό πρόσωπό του. Ὁ Βαρνάβας ἦταν αὐτός, πού ὁδήγησε τόν Παῦλο στούς ἀποστόλους, ὥστε νά γίνει ἀποδεκτός. Χωρίς τόν Βαρνάβα ὁ Παῦλος μπορεῖ νά μή γινόταν κἄν δεχτός ἀπό τούς ἄλλους ἀποστόλους, νά μή ὑλοποιοῦσε τίς ἐφέςεις του.

Ἡ προσφορά τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα στήν πρώτη Ἐκκλησία πράγματι ἦταν τεράστια. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ὅμως, ἔχει ἐπιπλέον λόγους γιά νά τόν τιμᾷ ἰδιαίτερα καί νά τόν θεωρεῖ ἐπάξια ἰδρυτή της. Ὅχι μόνο στήν πρώτη ἀποστολική περιοδεία ἐπισκέπτεται καί εὐαγγελίζεται στό νησί, ἀλλά καί δεύτερη φορά, ὅπου στό τέλος της μαρτυρεῖ καί θυσιάζει τή ζωή του γιά χάρη τοῦ εὐαγγελίου, γιά χάρη τῆς Ἐκκλησίας μας. Καί δέν ἦταν μόνο αὐτό, συνεχίζει νά πρεσβεύει καί νά μεριμνᾷ γιά μᾶς. Τό ἀποδεικνύει σέ κάθε περίπτωση καί ἰδιαίτερα ὅταν κινδύνευσε τό αὐτοκέφαλο τῆς Ἐκκλησίας μας, θαυματουργικά βοήθησε στό νά διαφυλαχθεῖ ὡς τίς μέρες μας.

Μά δέν ἦταν μόνο ἡ προσωπικότητα τῶν ἀποστόλων πού ἐφθασαν ἐδῶ, ἦταν καί τό ἔφορο ἔδαφος, τό ὅποιο συνάντησαν. Ἐδαφος τό ὅποιο ὄχι μόνο ἀπέδωσε πολλαπλάσιους καρπούς, ἀλλά καί συνέβαλε στήν πρόοδο ὅλης τῆς οἰκουμένης.

Ἡ Κύπρος δέν ἐπιλέχθηκε τυχαῖα ὡς πρῶτος σταθμός τῶν ἀποστόλων. Ἐπιλέχθηκε πρῶτα γιατί ὁ Βαρνάβας καταγόταν ἀπό τήν Κύπρο, ἤλθε νά ἀπευθύνει τό λόγο στούς συμπατριῶτες του. Στήν Κύπρο ὑπῆρχαν πολλοί Ἰουδαῖοι, ἀπό τούς ὁποίους θά ἄρχιζαν τό κήρυγμά τους. Ἡ Κύπρος βρίσκεται γεωγραφικά κοντά στήν Ἀντιόχεια, τήν ὁποία εἶχαν ὡς κέντρο τους οἱ ἀπόστολοι. Ἀκόμη, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶχε ἤδη κηρυχθεῖ στήν Κύπρο ἀπό τούς διασπαρέντες ἀποστόλους καί ὑπῆρχε τό κατάλληλο ἔδαφος. Μά πάνω ἀπό ὅλα ἡ Κύπρος ἀποτελοῦσε πάντοτε σταυροδρόμι πολιτιστικῶν ρευμάτων καί, ἄν γινόταν Χριστιανική, θά ἔδινε τά φῶτα καί στούς ὑπόλοιπους λαούς.

Τό κήρυγμα τῶν ἀποστόλων στήν Κύπρο ἦταν σταθμός στή

διάδοση τοῦ Χριστιανισμοῦ σέ ὅλο τόν κόσμο, γιατί ἐδῶ ἐπισημοποιήθηκε τό ἄνοιγμα τῆς Ἐκκλησίας πρός τά ἔθνη. Ἡ μεταστροφή τοῦ Σεργίου Παύλου εἶναι καθοριστική γιά τίς ἀπαρχές τοῦ Χριστιανισμοῦ στήν Κύπρο. Ὅταν εἶχε ἀσπαστεῖ τόν Χριστιανισμό ὁ Ρωμαῖος Ἀνθύπατος, τότε πολλοί, ὄχι μόνο ἀνεμπόδιστα, ἀλλά καί θά παροτρύνθηκαν νά μιμηθοῦν τό παράδειγμά του. Ἐπίσης ἐπέδρασε στήν πορεία τοῦ εὐαγγελίου στά ἔθνη γενικότερα. Ἡ παράδοση τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Σέργιος Παῦλος ἐγίνε ἐπίσκοπος στή Νορβῶνα τῆς Γαλλίας. Ἄλλες παραδόσεις τόν φέρουν νά εἶναι Χριστιανός τόσο αὐτός ὅσο καί ἡ οἰκογένειά του καί νά μεταφέρει τό λόγο τοῦ Θεοῦ σέ διάφορες περιοχές τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας.

Μέ τόν ἐκχριστιανισμό τῆς Νήσου ἡ Κύπρος ἔχει νά προσφέρει πλειάδα ἀγίων, ὥστε νά ὀνομαστεῖ «Νῆσος τῶν Ἀγίων». Κάτι πού ἀξίζει νά σημειωθεῖ εἶναι, ὅτι οἱ ἐπίσκοποί της μέχρι τόν πέμπτο αἰῶνα στήν πλειοψηφία τους ἦταν ἅγιοι, ἕνα χαρακτηριστικό μόνο τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας.

Γιά ἄλλο ἕνα λόγο ἔχει νά δείξει καρπούς ἡ Ἐκκλησία μας ἀκόμη. Πολλῶν ἐπισκόπων τῆς Κύπρου τά ὀνόματά τους συγκαταλέγονται καί στίς ἐπτά οἰκουμενικές συνόδους καί μένουν ἀνά τούς αἰῶνες, δείχνοντας τήν συμβολή τῆς Ἐκκλησίας μας στή διαφύλαξη τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς ὀρθῆς καί ἀληθινῆς πίστεως. Ὅταν ἀλλοῦ μαστίζονταν ἀπό τίς αἱρέσεις, ἡ Ἐκκλησία μας ἔδινε πάντοτε τόν Ὁρθόδοξο δρόμο.

Τελειώνοντας θά λέγαμε, ὅτι ἐδῶ ἦρθαν καί ἄλλοι, πού ἔφεραν φιλοσοφικά συστήματα, ὑποσχέθηκαν κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, κήρυξαν διάφορες θρησκευτικές δοξασίες, μά ἡ Ἱστορία τούς ξέχασε. Ὁ Παῦλος κι ὁ Βαρνάβας, ὅμως, «ἐπαξίως ἀεί μακαρίζονται». Καί ὅλα αὐτά, γιατί ὁ Θεός γνωρίζεται ὄχι διά τῆς κοσμικῆς σοφίας, οὔτε μέ στομφώδεις ρητορίες καί πομπώδεις ἐκφράσεις, ἀλλά διά τοῦ ἀπλοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ, πού μιλά στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων καί ὄχι στό νοῦ τους. Οἱ ἀπόστολοι δέν κάνουν προσηλυτισμό, δείχνουν τήν ἀλήθεια τῆς πίστεως μέ ἕνα

λόγο, απλό και αληθινό, μέσα από γεγονότα και ένα νέο τρόπο ζωής, πού είναι όχι μόνο λόγος, αλλά και έργο.

Οι απόστολοι έρχόμενοι έδω μᾶς έβγαλαν από τήν ἀχλύ της πλάνης, τοῦ σκότους τῶν εἰδώλων και μᾶς χάρισαν τήν ἐλευθερία, ή όποία πηγάζει από τόν ἴδιο τόν αληθινό Θεό. Οι απόστολοι ήρθαν, δέν βρήκαν τίποτα και δημιούργησαν από τήν ἀρχή, έθεσαν τά θεμέλια. Έμεῖς έχουμε τήν οἰκοδομή, καλούμαστε νά τήν διαφυλάξουμε εἰς τόν αἰῶνα και νά τήν ἐπαυξήσουμε. Τά ἱερᾶ χώματα, τά όποία ἀγίασαν οἱ απόστολοι, οἱ μετέπειτα Μάρτυρες, Όσοι και Ἱεράρχες, θά πρέπει νά τά διαφυλάξουμε μέ κάθε τρόπο.

Ἡ Ἐκκλησία της Κύπρου, πορευομένη εἰς τούς αἰῶνες, έχει νά προσφέρει πάντοτε πολλά στόν ὀρθόδοξο χῶρο και στήν ἀνθρωπότητα γενικότερα. Μπορεῖ, ὅπως και τότε, αλλά και καθ' ὅλη τή δισχιλιόχρονη πορεία της, νά ἀποτελεῖ πάντοτε τό ξεκίνημα γιά μιά νέα ἱεραποστολή, νά γίνει σημεῖο ἀναφορᾶς τοῦ Χριστιανισμοῦ και της Ὁρθοδοξίας. Ζώντας στό κέντρο μεταξύ ἄλλων θρησκειῶν, δοξασιῶν και αἱρέσεων, έχει πάντοτε νά δώσει τό στίγμα της ὀρθόδοξης παράδοσης και ζωής.

Κλείνουμε τόν ἐδῶ λόγο μας, εὐχόμενοι, ὅπως οἱ απόστολοι, πού πρίν δύο χιλιάδες χρόνια μᾶς ἐλευθέρωσαν από τό σκότος και μᾶς ὀδήγησαν στό φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔρχονται κάθε φορά νά μᾶς ἐλευθερώνουν από κάθε πλάνη, από κάθε σκότος, πού ἐπιφέρει ή ἀπομάκρυνση από τόν Θεό και ή ἀμαρτία, πού εἶναι γιά τόν ἄνθρωπο ὁ πνευματικός θάνατος. Μόνο κοντά στό Θεό, τήν Ἐκκλησία και μέ τίς πρεσβεῖες τῶν ἁγίων ἀποστόλων Παύλου και Βαρνάβα θά μπορούμε νά φωτίζουμε και τή δική μας ζωή και νά ὀδηγούμαστε σέ πνευματική πρόοδο.